

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του : Προεδρείου

προς : τη Συνέλευση

Θέμα : Τίτλος X : Η ιδιότητα μέλους της Ένωσης

Περιεγόμενο του εγγράφου:

- Σελίδα 2 : Τα κύρια στοιχεία
- Σελίδα 3 : Ενδεικτικός πίνακας: τα προτεινόμενα άρθρα σχετικά με την ιδιότητα μέλους της Ένωσης σε σχέση με τις υπάρχουσες συνθήκες
- Σελίδα 4 : Τα άρθρα 43 έως 46
- Σελίδα 6 : Τα άρθρα 43 έως 46 σχολιασμένα

Κύρια στοιχεία

Οι διατάξεις, σχετικές με την ιδιότητα μέλους της Ένωσης, στοχεύουν να καθιερώσουν τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τη διαδικασία για να γίνει ένα κράτος μέλος της Ένωσης, τη διαδικασία για την αναστολή του δικαιώματος στην ιδιότητα μέλους της Ένωσης σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος προβεί σε σοβαρή παραβίαση των αξιών στις οποίες θεμελιώνεται η Ένωση, καθώς και τη διαδικασία εθελοντικής αποχώρησης ενός κράτους μέλους από την Ένωση.

Το άρθρο 43 που καθιερώνει τα κριτήρια επιλεξιμότητας για την απόκτηση της ιδιότητας μέλους της Ένωσης είναι μια νέα διάταξη που ορίζει τα κριτήρια αυτά κυρίως μέσω παραπομπής στο άρθρο 2 για τις αξίες της Ένωσης.

Η διαδικασία που προβλέπει το άρθρο 44 για την προσχώρηση στην Ένωση επαναλαμβάνει την προβλεπόμενη στις σημερινές Συνθήκες (άρθρο 49 ΣΕΕ), προσθέτοντας πάντως την ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των εθνικών κοινοβουλίων από τη στιγμή της κατάθεσης της αίτησης προσχώρησης.

Η διαδικασία για την αναστολή του δικαιώματος στην ιδιότητα μέλους της Ένωσης που προβλέπεται στο άρθρο 45 επαναλαμβάνει αυτή που υπάρχει ήδη (άρθρο 7 της ΣΕΕ και άρθρο 309 της ΣΕΚ).

Τέλος, το άρθρο 46 για την εθελοντική αποχώρηση ενός κράτους μέλους από την Ένωση είναι νέα διάταξη. Αναγνωρίζει ρητώς τη δυνατότητα κάθε κράτους μέλους να αποχωρήσει από την ευρωπαϊκή Ένωση εάν το αποφασίσει. Η διαδικασία εθελοντικής αποχώρησης εμπνέεται εν μέρει από εκείνη που προβλέπει η σύμβαση της Βιέννης για το δίκαιο των συνθηκών, προβλέποντας όμως τη δυνατότητα της Ένωσης και του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους να συνάπτουν συμφωνία που να διέπει τις λεπτομέρειες της αποχώρησής του και να θεσπίζει το πλαίσιο των μελλοντικών τους σχέσεων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ: ΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΑΡΘΡΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΑΡΚΤΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

	Νέα άρθρα	Άρθρα που επαναλαμβάνουν διατάξεις καταχωρισμένες στις υπάρχουσες Συνθήκες, αλλά κατά μερικό τρόπο ή με ουσιώδεις τροποποιήσεις	Άρθρα ειλημμένα από τις υπάρχουσες Συνθήκες, ελαφρώς προσαρμοσμένα ή χωρίς αλλαγές
<u>Άρθρο 43</u> : Κριτήρια επιλεξιμότητας για την απόκτηση της ιδιότητας μέλους της Ένωσης.	✓		
<u>Άρθρο 44</u> : Διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση			✓
<u>Άρθρο 45</u> : Αναστολή του δικαιώματος στην ιδιότητα μέλους της Ένωσης			✓
<u>Άρθρο 46</u> : Εθελοντική αποχώρηση από την Ένωση	✓		

ΣΗΜ. Τα σχόλια στο μέρος IV του εγγράφου εξηγούν μέχρι ποιο σημείο κάθε σχέδιο άρθρου βασίζεται σε ένα ή περισσότερα υπάρχοντα άρθρα, καθώς και οποιαδήποτε άλλη αλλαγή ή νέο στοιχείο. Για να έχει κανείς μια ακριβή εικόνα της βάσης των άρθρων, θα πρέπει να ανατρέχει στα σχόλια.

ΤΙΤΛΟΣ Χ : Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Άρθρο 43: Κριτήρια επιλεξιμότητας για την απόκτηση της ιδιότητας μέλους της Ένωσης

Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη των οποίων οι λαοί συμμερίζονται τις αξίες που μνημονεύονται στο άρθρο 2, και τα οποία τις σέβονται και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού. Η προσχώρηση στην Ένωση συνεπάγεται την αποδοχή του Συντάγματός της.

Άρθρο 44 : Διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση

Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο επιθυμεί να γίνει μέλος της Ένωσης μπορεί να απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα Εθνικά Κοινοβούλια ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται. Οι όροι και οι λεπτομέρειες της προσχώρησης αποτελούν το αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο 45: Αναστολή του δικαιώματος στην ιδιότητα μέλους της Ένωσης

1. Το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του και βάσει αιτιολογημένης πρότασης του ενός τρίτου των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Επιτροπής και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να διαπιστώσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2. Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος, και δύναται, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, να του απευθύνει συστάσεις.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ¹, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση του ενός τρίτου των κρατών μελών ή της Επιτροπής και αφού λάβει τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2, αφού καλέσει το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

¹ Ανάλογα με τα άρθρα τα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Μέρος «Όργανα».

3. Εφόσον γίνει η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 διαπίστωση, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή του Συντάγματος ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους, δυνάμει του Συντάγματος, εξακολουθούν εν τούτοις να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.
4. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, να μεταβάλει ή να ανακαλέσει μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της κατάστασεως, η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.
5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη την ψήφο του εν λόγω κράτους μέλους. Αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν την θέσπιση αποφάσεων που αναφέρονται στη παράγραφο 2.

Η παρούσα παράγραφος ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία δικαιώματα ψήφου έχουν ανασταλεί σύμφωνα με την παράγραφο 3.
6. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών του.

Άρθρο 46 : Εθελούσια αποχώρηση από την Ένωση

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τηρώντας τους εσωτερικούς συνταγματικούς του κανόνες.
2. Το κράτος μέλος το οποίο αποφασίζει να αποχωρήσει γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο. Αμέσως μετά τη γνωστοποίηση αυτή, η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το εν λόγω κράτος συμφωνία που διέπει τις λεπτομέρειες της αποχώρησής του, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση. Η συμφωνία αυτή συνάπτεται εξ ονόματος της Ένωσης από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το αποχωρούν κράτος δεν συμμετέχει ούτε στις συζητήσεις ούτε στις αποφάσεις του Συμβουλίου που το αφορούν.
3. Το παρόν Σύνταγμα παύει να ισχύει στο ενδιαφερόμενο κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση που μνημονεύεται στην παράγραφο 2.

ΤΙΤΛΟΣ X : Η ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΚΕΙΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ ΜΕ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟ

Άρθρο 43 : Κριτήρια επιλεξιμότητας για την απόκτηση της ιδιότητας μέλους της Ένωσης

Η Ένωση είναι ανοικτή σε όλα τα ευρωπαϊκά κράτη των οποίων οι λαοί συμμερίζονται τις αξίες που μνημονεύονται στο άρθρο 2, και τα οποία τις σέβονται και δεσμεύονται να τις προάγουν από κοινού. Η προσχώρηση στην Ένωση συνεπάγεται την αποδοχή του Συντάγματός της.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή καθορίζει τα κριτήρια τα οποία οφείλει να πληροί κάθε ευρωπαϊκό κράτος προκειμένου να μπορεί να ζητήσει να προσχωρήσει στην Ένωση. Η πρώτη φράση του άρθρου αυτού επαναλαμβάνει το άρθρο 1 παράγραφος 3 του Συντάγματος, προσδιορίζοντας ταυτόχρονα ότι οι αξίες είναι αυτές που μνημονεύονται στο άρθρο 2 του Συντάγματος.

Άρθρο 44 : Διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση

Κάθε ευρωπαϊκό κράτος το οποίο επιθυμεί να γίνει μέλος της Ένωσης μπορεί να απευθύνει την αίτησή του στο Συμβούλιο. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα Εθνικά Κοινοβούλια ενημερώνονται για την αίτηση αυτή. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, αφού ζητήσει τη γνώμη της Επιτροπής και μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο αποφασίζει με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών από τα οποία απαρτίζεται. Οι όροι και οι λεπτομέρειες της προσχώρησης αποτελούν το αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των κρατών μελών και του αιτούντος κράτους. Η συμφωνία αυτή υπόκειται σε επικύρωση εκ μέρους όλων των συμβαλλομένων κρατών, κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή καθορίζει τη διαδικασία ένταξης στην Ένωση. Η διαδικασία αυτή αντιστοιχεί στη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 49 της ΣΕΕ. Ωστόσο, εισάγει μια νέα διάταξη, δυνάμει της οποίας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα Εθνικά Κοινοβούλια ενημερώνονται ταυτόχρονα για κάθε αίτηση προσχώρησης, αμέσως μόλις αυτή ληφθεί από το Συμβούλιο.

Άρθρο 45 : Αναστολή του δικαιώματος στην ιδιότητα μέλους της Ένωσης

1. Το Συμβούλιο δύναται, αποφασίζοντας με πλειοψηφία των τεσσάρων πέμπτων των μελών του και βάσει αιτιολογημένης πρότασης του ενός τρίτου των κρατών μελών, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή της Επιτροπής και κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να διαπιστώσει την ύπαρξη σαφούς κινδύνου σοβαρής παραβίασης από κράτος μέλος των αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2. Το Συμβούλιο, προτού προβεί στη διαπίστωση αυτή, ακούει το εν λόγω κράτος μέλος, και δύναται, αποφασίζοντας με την ίδια διαδικασία, να του απευθύνει συστάσεις.

Το Συμβούλιο επαληθεύει τακτικά ότι εξακολουθούν να ισχύουν οι λόγοι που οδήγησαν στη διαπίστωση αυτή.

2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ¹, αποφασίζοντας ομόφωνα μετά από πρόταση του ενός τρίτου των κρατών μελών ή της Επιτροπής και αφού λάβει τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, δύναται να διαπιστώσει την ύπαρξη σοβαρής και διαρκούς παραβίασης από κράτος μέλος αξιών που μνημονεύονται στο άρθρο 2, αφού καλέσει το εν λόγω κράτος μέλος να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.
3. Εφόσον γίνει η αναφερόμενη στην παράγραφο 2 διαπίστωση, το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, με ειδική πλειοψηφία, την αναστολή ορισμένων δικαιωμάτων τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή του Συντάγματος ως προς το εν λόγω κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων ψήφου αυτού του κράτους μέλους στο Συμβούλιο. Ενεργώντας κατ' αυτό τον τρόπο, το Συμβούλιο λαμβάνει υπόψη τις πιθανές συνέπειες μιας τέτοιας αναστολής στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις φυσικών και νομικών προσώπων.

Οι υποχρεώσεις του εν λόγω κράτους μέλους, δυνάμει του Συντάγματος, εξακολουθούν εν τούτοις να δεσμεύουν αυτό το κράτος μέλος.

¹ Ανάλογα με τα άρθρα τα σχετικά με το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο Μέρος «Όργανα».

4. Το Συμβούλιο δύναται να αποφασίσει, εν συνεχεία, με ειδική πλειοψηφία, να μεταβάλει ή να ανακαλέσει μέτρα που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3, ανάλογα με τις μεταβολές της καταστάσεως, η οποία οδήγησε στην επιβολή τους.
 5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το Συμβούλιο αποφασίζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη την ψήφο του εν λόγω κράτους μέλους. Αποχές παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών δεν εμποδίζουν την θέσπιση αποφάσεων που αναφέρονται στη παράγραφο 2.
- Η παρούσα παράγραφος ισχύει και στην περίπτωση κατά την οποία δικαιώματα ψήφου έχουν ανασταλεί σύμφωνα με την παράγραφο 3.
6. Για τους σκοπούς των παραγράφων 1 και 2, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποφασίζει με πλειοψηφία δύο τρίτων των ψηφισάντων, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία των μελών του.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του άρθρου 7 της ΣΕΕ με τις αναγκαίες τεχνικές προσαρμογές, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η συγχώνευση των συνθηκών. Αντικαθιστά το άρθρο 7 της ΣΕΕ και το άρθρο 309 της ΣΕΚ. Η μοναδική αλλαγή που έγινε σε σχέση με τα εν λόγω άρθρα είναι ότι δεν μνημονεύεται η δυνατότητα του Συμβουλίου να ζητά έκθεση από ανεξάρτητες προσωπικότητες : τούτο είναι αυτονόητο.

Άρθρο 46 : Εθελούσια αποχώρηση από την Ένωση

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, τηρώντας τους εσωτερικούς συνταγματικούς του κανόνες.
2. Το κράτος μέλος το οποίο αποφασίζει να αποχωρήσει γνωστοποιεί την πρόθεσή του στο Συμβούλιο. Αμέσως μετά τη γνωστοποίηση αυτή, η Ένωση προβαίνει σε διαπραγματεύσεις και συνάπτει με το εν λόγω κράτος συμφωνία που διέπει τις λεπτομέρειες της αποχώρησής του, λαμβανομένου υπόψη του πλαισίου των μελλοντικών του σχέσεων με την Ένωση. Η συμφωνία αυτή συνάπτεται εξ ονόματος της Ένωσης από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία, μετά από σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Το αποχωρούν κράτος δεν συμμετέχει ούτε στις συζητήσεις ούτε στις αποφάσεις του Συμβουλίου που το αφορούν.

3. Το παρόν Σύνταγμα παύει να ισχύει στο ενδιαφερόμενο κράτος από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της συμφωνίας αποχώρησης ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, δύο έτη μετά τη γνωστοποίηση που μνημονεύεται στην παράγραφο 2.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή, η οποία δεν περιλαμβάνεται στις ισχύουσες Συνθήκες, καθορίζει την ακολουθητέα διαδικασία σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος αποφασίσει να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διαδικασία που προβλέπεται στη διάταξη αυτή εμπνέεται εν μέρει από την αντίστοιχη διάταξη που προβλέπεται στη Σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών.

Εφιστάται η προσοχή της Συνέλευσης σε τρία σημεία :

- *μολονότι είναι επιθυμητό να συναφθεί συμφωνία μεταξύ της Ένωσης και του αποχωρούντος κράτους σχετικά με τις λεπτομέρειες της αποχώρησης καθώς και σχετικά με τις μελλοντικές τους σχέσεις, θεωρήθηκε ότι μια τέτοια συμφωνία δεν θα πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την αποχώρηση, προκειμένου να μην καταστεί κενή περιεχομένου η έννοια της εκούσιας αποχώρησης,*
- *οι νομικές συνέπειες της αποχώρησης στην περίπτωση μη ύπαρξης συμφωνίας μεταξύ της Ένωσης και του αποχωρούντος κράτους θα πρέπει να εξεταστούν· και άλλες σχετικές διατάξεις θα μπορούσαν ενδεχομένως να προστεθούν στην παρούσα διάταξη.*
- *Οι διαδικασίες λήψης απόφασης για τη σύναψη συμφωνίας αποχώρησης (και κυρίως ο τρόπος ψηφοφορίας στα πλαίσια του Συμβουλίου) αξίζει να εξεταστούν διεξοδικότερα. Το κείμενο προβλέπει διαδικασία με ειδική πλειοψηφία στα πλαίσια του Συμβουλίου. Ωστόσο, μια άλλη λύση θα ήταν να υιοθετηθεί ο κανόνας ψηφοφορίας που αντιστοιχεί στο ουσιαστικό περιεχόμενο της συμφωνίας. Είναι πολύ πιθανό, εάν ίσχυε σήμερα αυτή η ρήτρα αποχώρησης, η σχετική απόφαση του Συμβουλίου να απαιτούσε ομοφωνία.*

=====